

Když vidíš někoho, kdo nemá zbroj, musíš ho zabít tak, aby ho to nebolelo. Tak to chodí mezi českými příznivci populárního hobby na pomezí hry a boje.

Gotická přilbice se v ostrém slunci až nepřírozně třpytí. Meč v rukou dobře stokilového pořízka seká líný nedělní vzduch na cuky, dusné ticho ruší pouze občasné rytířovo zafunění. Poslední výpad proti imaginárnímu nepříteli a – je dobojováno! Skrz hledí je vidět pot a vítězný úsměv. Vyznačujícím historického šermu začala sezona.

Hra na rytíře – divadlo postavené na historických realitách

Touché! Zlaté časy jsou tu

Česká republika je v historickém šermu světovou velmocí

Do Libušína na Kladensku se o víkendu sjely na jednu z největších bitev na českém území stovky nadšenců ve zbroji.

„V Česku je zhruba tři tisíce šermířů,“ říká Pavel „Kolchoz“ Krejčí, předseda České korouhve, která sdružuje třináct skupin historického šermu a dva divadelní soubory. Historický šerm v pojetí Krejčího a jemu podobných je především zábava. Řečeno s trochou nadsázky: jednou za čas tito nadšenci vyjedou mimo město, postaví tábor, obléknou se do směšných šatů a jako vyvrcholení prima víkendu se navzájem bijí železem do hlavy.

Na jejich zábavu se ale dobře dívá – ti, kdo berou historický šerm vážně, utrácejí za svého koníčka velké peníze. „Šermuju přes deset let a za tu dobu jsem v tom utopil desetitisíce,“ říká smířně Krejčí. Pohled na něho je impozantní – stačí si odmyslet dráty vysokého napětí v pozadí a máte dojem, že jste se vrátili v čase o několik století. Z nadšení Krejčího a spol. žijí i řemeslníci – pro ty, kteří „chtějí vypadat“, šijí šaty, boty, vyrábějí zbroj i zbraně. Ale nejde pouze o co nejblyžší krunýř na bitevním poli; v teplácích, kečkách a s nabarveným ubrusem kolem ramen (jak je zvykem těch méně zapálených) by vás nikdo soudný mezi těžkooděnce nepustil.

Zábava, která bolí

„Vím o čtyřech lidech, kteří se během bitev smrtelně zranili,“ říká Ondřej Palouš, další člen České korouhve. Také proto se souká do těžkého železa. Dlouhý meč něco váží, a když s ním mává Palouš, je lepší se mu klidit z cesty; ne nadarmo má přezdívku Řezník (portrét z úvodu článku patří právě jemu). Svě o tom ví rytíř, jenž si ze souboje s Řezníkem odnesl frakturu předloktí.

„Na bitvy jezdím dvanáct let. Před dvěma lety jsem přišla o zrak v pravém oku. Trefil mě šíp,“ líčí dívka, mezi šermíři známá jako Aranka. Osmadvacetiletá inženýrka ale na svého koníčka nezaněvřela. „Kvůli jednomu

blbci, co vystřelil do davu, nezahlodím to, co dělám už od mládí. Navíc jsem si chtěla dokázat, že dokážu šermovat i bez oka. A dokážu.“ Pak nekompromisně dodává: „Blbá nehoda se může stát kdykoli a kdekoli. Když se dodržují jistá pravidla, používá se ochrana a boj se trénuje, je nebezpečí minimální.“

Ano, boj se trénuje. Škol, kde se můžete naučit máchat mečem, bodat dýkou, odrážet útoky štítem či píchat kordem, je v Česku více. Otázka zní, kolik z těch, kdo se považují za šermíře, nějakou z nich navštívilo.

Zřejmě nejslavnější škola šermu v Česku je Magisterium; v roce 1984 ji založil Slovák Peter Koza, pro mnohé šermířský guru. „Magisterium tady vzkřísilo tradiční evropské bojové techniky a Peter Koza na tom má nespornou zásluhu,“ říká šermíř Roman Spáčil. Díky Kozovi a jeho následovníkům se tak mohou zájemci naučit ovládat různé zbraně ve stylu německé, italské, francouzské či španělské školy nebo se dozdělat v ohánění šavlí. Tady se už nedá mluvit o ryzí zábavě jako v případě „Kolchoze“ a „Řezníka“, ale o bojovém umění. Šerm v tomto pojetí je bratrancem asijských bojových technik. V Evropě ale byla na rozdíl od Asie tradice bojových umění na několik století zcela přerušena.

„Našimi žáky jsou především lidé, kteří se šermem živí, ale už tady byli i tací, co jezdí na dnešní bitvy. Ti odpovědnější,“ říká Judita Dvořáková z Magisteria. Školou podle ní prošlo na čtyři tisíce šermířů. Dnes vyjde týdenní kurs šermu na 5000 korun, víkendový na 1500.

Zlaté časy

Magisteriem prošel (či lépe stále prochází) také Spáčil, šéf jedné z úspěšných českých skupin historického šermu Merlet. V alma mater československých šermířů (škola působí v ČR, na Slovensku i v Německu) vyučoval, protože – jak tvrdí – „i učením se člověk učí“. Pro něho je šerm stylem života, koníčkem, sportem i zdrojem obživy. „Šermem se užívám, ale nemůže nás být moc. Jako všude jinde je konkurence obrovská,“ tvrdí.

Zatím to vypadá, že nouzí trpět nebude. Česko je vyhledávanou zemí pro filmaře a zahraniční producenti dávno vědí, že naši šermíři jsou světová špička. A je jich dost. Zhruba v polovině devadesátých let totiž přišel šermířský boom – ony zmíněné tři tisíce českých šermířů představují zřejmě světový rekord na počet obyvatel.

Zdeněk Kraus ■

Aranku (vlevo) stálo její nadšení pro historický šerm ztrátu vidění v pravém oku. „Řezníka“ (uprostřed) a spol. zatím jen spoustu peněz a času.